

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Poslovna logistika

VARNOST CESTNEGA PROMETA IN OBČINSKO REDARSTVO NA BLEDU

Mentor: Ljubo Zajc, univ. dipl. prav.
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidatka: Lea Noč

Kranj, november 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju gospodu Ljubu Zajcu, univ. dipl. prav., za mentorstvo, nasvete in usmerjanje pri izdelavi diplomske naloge.

Iskreno se zahvaljujem tudi svoji družini za potrpežljivost v času študija. Zahvala gre tudi sodelavki Jelki Hribernik za pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi lektorici Ani Peklenik, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

IZJAVA

»Študentka Lea Noč izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom Ljuba Zajca, univ. dipl. prav.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V diplomski nalogi predstavljamo zgodovino redarskih služb na Slovenskem od njenega nastanka do danes. Predstavljene so zakonske podlage za delovanje občinskih redarstev. Posebej je poudarjeno Občinsko redarstvo Bled, njegovo delovno področje, predstavili in primerjali smo dosežene rezultate za Bled in Bohinj.

V osrednjem delu naloge so predstavljeni podatki, pridobljeni na Policijski postaji Bled, podana je primerjava podatkov o številkah, vzrokih ter posledicah prometnih nesreč na območju Bleda.

KLJUČNE BESEDE

- medobčinsko redarstvo
- občinski redar
- zakoni
- varnost
- promet

ABSTRACT

In the thesis the history of warden services in Slovenia from its establishment up until now is presented. Legal bases for the operation of municipal warden services are also presented. The main emphasis is on Municipal warden service Bled and their field of work. Also the achieved results for Bled and Bohinj are presented and compared.

The main part of the thesis presents data obtained at the Police station Bled, also presented is the comparison of the data pertaining to numbers, causes, and consequences of traffic accidents in the area of Bled.

KEY WORDS

- Inter-municipal warden service
- Municipal warden
- Laws
- Safety
- Traffic

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	2
1.2	NAMEN IN CILJ NALOGE	2
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	2
1.4	METODE DELA.....	3
2	ZGODOVINA REDARSKIH SLUŽB	3
2.1	POOBLAŠČENE URADNE OSEBE OBČINSKEGA REDARSTVA V 18. STOLETJU	3
2.1.1	<i>Zemljiška gospoda</i>	4
2.1.2	<i>Policijska direkcija</i>	4
2.1.3	<i>Mestni stražniki v letih 1860–1914</i>	5
2.1.4	<i>Stražnik in orožnik v letih 1914–1945</i>	6
2.1.5	<i>Pomožni miličnik v letih 1945–1950</i>	7
2.1.6	<i>Komunalni redarji v letih 1974–1991</i>	8
2.1.7	<i>Občinski redarji v letih 1993–2006</i>	8
3	PRAVNE OSNOVE DELOVANJA OBČINSKIH REDARSTEV	10
3.1	ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU (ZORED).....	10
3.1.1	<i>Delovno področje in naloge občinskih redarjev</i>	10
3.1.2	<i>Pooblastila občinskih redarjev</i>	11
3.1.3	<i>Pogoji za opravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva</i>	13
3.1.4	<i>Uniforma, označba in oprema</i>	14
3.1.5	<i>Nadzor nad izvajanjem zakona</i>	14
3.2	ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU (ZJRM)	14
3.3	ZAKON O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA – ZVPC-1.....	16
3.3.1	<i>Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPRCP)</i>	16
3.3.2	<i>Zakon o cestah (ZCES-1)</i>	17
3.4	ZAKON O PREKRŠKIH (ZP-1)	19
3.5	ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI (ZLS)	21
3.6	OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI.....	22
4	ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE OBČINSKIH REDARJEV V SLOVENIJI.	23
4.1	PREDSTAVITEV OBČINE BLED	24
4.2	ORGANIZIRANOST OBČINSKEGA REDARSTVA BLED	25
5	STANJE VARNOSTI CESTNEGA PROMETA NA BLEDU	26
5.1	PROMETNE NESREČE IN POSLEDICE PROMETNIH NESREČ NA PP BLED	30
5.2	PROMETNE NESREČE NA PP BLED PO VRSTAH CEST	31
5.3	VZROKI PROMETNIH NESREČ NA PP BLED IN POSLEDICE PROMETNIH NESREČ.....	32

5.4 PROMETNE NESREČE GLEDE NA VRSTO UDELEŽENCA V CESTNEM PROMETU.....	33
6 DELOVANJE OBČINSKEGA REDARSTVA BLED.....	34
7 ZAKLJUČEK	39
LITERATURA IN VIRI.....	40

KAZALO SLIK

Slika 1: Mestni stražnik.....	6
Slika 2: Stražnik in orožnik	7
Slika 3: Pomožni narodni miličnik	8
Slika 4: Redarji na Bledu	9
Slika 5: Bled	25
Slika 6: Fijakarji na Bledu	27
Slika 7: Južna obvoznica	27
Slika 8: Severna obvoznica	28
Slika 9: Štetje prometa	29
Slika 10: Prometne nesreče na Bledu.....	30
Slika 11: Prometne nesreče po vrstah cest	31
Slika 12: Vzroki prometnih nesreč	32
Slika 13: Primerjava podatkov o udeležencih v prometnih nesrečah	34
Slika 14: Primerjava prekrškov – Bled in Bohinj.....	36
Slika 15: Prekrški po področjih	36
Slika 16: Nova področja delovanja OR	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vrste prometnih nesreč.....	30
Tabela 2: Število poškodovanih po vrstah cest.....	31
Tabela 3: Vzroki prometnih nesreč	32
Tabela 4: Udeleženci v prometnih nesrečah.....	33

KRATICE

OR: Občinski redar
 PP BLED: Policijska postaja Bled
 ZVCP: Zakon o varnosti v cestnem prometu
 ZVC-1: Zakon o varnosti v cestnem prometu
 ZORed: Zakon o občinskem redarstvu
 ZVJRM: Zakon o varstvu javnega reda in miru
 OPV: Občinski program varnosti

1 UVOD

Človek ima v življenju veliko potreb. Ena od teh se nanaša tudi na varnost, ki jo ameriški psiholog Maslow uvršča na visoko drugo mesto v hierarhiji človekovih potreb. Tako kot potrebuje človek zrak, vodo, hrano, rabi tudi varnost. Govorimo lahko o fizični varnosti in varnosti premoženja. Nobena ni odvisna samo od zunanjih dejavnikov, ampak v prvi vrsti od nas samih.

Za zagotavljanje varnosti v naši občini poleg uslužbencev na policijski postaji skrbijo še delavci medobčinskega redarstva. Sodelovanje policije in medobčinskega inšpektorata prinaša dobre rezultate, ki so vidni predvsem na področju urejanja mirujočega prometa na Bledu.

Veliko medijsko pozornost je v preteklem letu vzbudila mestna občina Maribor s postavitvijo stacionarnih radarjev, ki so povzročili velik odpor domačinov in druge javnosti.

Občine redarjem nalagajo vse več pristojnosti, a pri tem ne poskrbijo za sprejetje ustreznih predpisov, s katerimi bi jim za izvajanje določenih nalog dale potrebna pooblastila. Redarji v funkciji javnega uslužbenca imajo tudi manjši ugled kot uslužbenci ministrstva za notranje zadeve – policisti.

Diploma obravnava zgodovino redarskih služb, pravne osnove delovanja občinskih redarjev, organiziranost in delovanje občinskih redarjev v Sloveniji, delovanje občinskega redarstva na Bledu in stanje varnosti cestnega prometa na Bledu.

Vsebina diplome je razdeljena na šest poglavij, ki so podrobno predstavljena. V nekaterih poglavjih so prikazane tudi slike, tabele in grafi.

V uvodnem delu diplome je prikazana zgodovina redarskih služb, podrobneje so opredeljene pooblaščenecne uradne osebe občinskega redarstva v 18. stoletju.

V osrednjem delu diplome so opredeljene pravne osnove delovanja občinskih redarjev, predstavljene so zakonske podlage za delovanje medobčinskega inšpektorata.

V osrednjem delu diplome so predstavljene delovanje občinskega redarstva na Bledu, primerjava zabeleženih prekrškov na območju Bleda in Bohinja v letih 2007–2012 ter primerjava prekrškov na Bledu in v Bohinju v letih 2007–2012.

V zaključnem delu naloge pa so predstavljeni rezultati delovanja medobčinskega inšpektorata Bled.

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

V diplomski nalogi bomo obravnavali organiziranost in delovanje občinskih redarstev v Sloveniji. Poudarili bomo organiziranost in delovanje občinskega redarstva na Bledu in opisali stanje varnosti cestnega prometa na Bledu.

V zadnjem obdobju na področju varnosti prometa in zagotavljanja varnosti občanov opažamo porast kaznivih dejanj. V občinah so za nadzor zagotavljanja varnosti poleg policistov zadolženi še občinski redarji, ki pa v določeni primerih nimajo pristojnosti za izvedbo postopka, zato je bistvenega pomena sodelovanje s policijo.

1.2 NAMEN IN CILJ NALOGE

Redarska služba v Sloveniji je relativno mlad organ, saj je svojo zakonsko podlago za delovanje, Zakon o redarstvu (ZORed), sprejela leta 2006, veljati pa je začel leta 2007. Občinski redarji so se pred sprejetjem zakona ravnali predvsem po občinskih odlokih, nekaj pooblastil pa so imeli tudi po Zakonu o varnosti cestnega prometa.

Cilji naloge so trije:

1. poglobljeno spoznati delovanje in pomen občinskega redarstva,
2. oceniti delo občinskega redarstva in stanje varnosti cestnega prometa na Bledu,
3. oblikovati lastne predloge za izboljšanje dela občinskega redarstva na Bledu.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Glede na časovni obstoj občinskih redarstev v Sloveniji in tudi na Bledu predvidevamo, da so te organizacije pravno, organizacijsko in funkcionalno urejene. Seveda pa čas in hitre družbene spremene tudi od njih zahtevajo hitro prilagajanje. Počasnost njihove modernizacije bi lahko enako kot v drugih organizacijah privedla do nezadovoljstva njihovih financerjev ter uporabnikov njihovih storitev.

Edina resna omejitev pri kreiranju in pisanju diplomskega dela je bil omejen dostop do informacij, s katerimi bi lahko identificirali probleme ter tako tudi kakovostno oblikovali možne rešitve.

1.4 METODE DELA

Za doseganje ciljev diplomske naloge bomo uporabili:

- deskriptivno ali opisno metodo, kjer uporabljamo študije in interpretacije že napisane literature, pojme, podroben opis kraja,
- zgodovinsko primerjalno metodo,
- statistično metodo, število kaznovanih, število nesreč na Bledu v določenem obdobju.

2 ZGODOVINA REDARSKIH SLUŽB

Občinski redarji so v zadnjih mesecih na močnem medijskem »prepihu«, saj jih mediji in družba obravnavajo kot nekaj novega in na trenutke tujega. V medijih se pojavlja mnogo domnev o novi oboroženi sili ali o novem represivnem organu, ki ima cel spekter nalog in zvrhan koš pooblastil. Resnica je ravno obratna. Pooblaščen osebe občinskega redarstva na slovenskih tleh niso nekaj novega, temveč so zgodovinsko dejstvo. Skozi čas so se pojavljale v različnih oblikah. Srečamo jih v obdobju nastajanja mest in trgov pod nazivi nočni stražarji, stražniki, stražmojstri, sodni slugi, četrtni mojstri, javna straža, finančni stražniki, čuvaji v poljedelstvu, gozdarstvu, rudarstvu, lovstvu in ribištvu. Pri pregledu zgodovinskih virov ugotovimo, da so se prve formalne oblike občinskega redarstva s pooblastili na Slovenskem, s katerimi je upravljalo mesto, pojavile celo 70 let pred orožniki in kar 150 let pred pojavom policije, kot jo poznamo danes.

2.1 POOBLAŠČENE URADNE OSEBE OBČINSKEGA REDARSTVA V 18. STOLETJU

Značilnost 18. stoletja je vladavina cesarice Marije Terezije in njenega sina cesarja Jožefa II., uvedba splošne šolske obveznosti ter osnovno šolstvo v slovenskem jeziku. Tako imenovana razsvetljena absolutista sta omogočila okrepitev slovenske narodne zavesti, še dodaten zagon zanjo pa je prineslo obdobje nadvlade Napoleona z ustanovitvijo Ilirskih provinc (1809–1813).

2.1.1 Zemljiška gospoda

Na Kranjskem je v 18. stoletju oblastno vlogo opravljala zemljiška gospoda. Izvrševali so splošne upravne, vojaške zadeve, pobirali davke, izvajali prehodne preiskave v kazenskih zadevah ter del civilnega sodstva in sodili prestopnikom.

Zemljiško gospodo so postopno nadomeščale okrajne gosposke, imenovane tudi okrajni komisariati. Njihovi sedeži so bili v večjih mestih in na gradovih, sestavljali pa so jih od države plačani uradniki, na primer komisar, uslužbenci s pravno izobrazbo in upravnim izpitom (Žontar v Čelik, 2005, str. 1). Nekatera mesta so imela tako imenovano meščansko stražo, ki je temeljila na starih pravicah meščanov, da so branili svoja naselja in v njih vzdrževali red (Granda v Čelik, 2005, str. 1).

2.1.2 Policijska direkcija

Cesar Jožef II. je s cesarjevim ukazom leta 1786 prenesel vse policijske zadeve v prestolnici države in dežele na pristojni mestni magistrat. To je veljalo tudi za Ljubljano, kjer je 1791 začela delovati policijska direkcija, ki je bila takrat edina varnostna ustanova na Kranjskem. Zaposlovala je poklicno moštvo med drugim 8 mestnih stražnikov. Naloge policijske direkcije so obsegale področja: skrb za javni red, nadzor nad tujci in delinkventi, zdravstven nadzor, živalski nadzor, sodne pristojnosti s področja kazenskih preiskav, cenzura knjig (po letu 1801) (Čelik, 2005, str. 1).

Leta 1791 je prišlo do preimenovanja mestnih stražnikov v policijske stražnike. Njihova uniforma je bila sestavljena iz svetlo modrega suknjiča z zavihki usnjene barve, enako kamižolo in hlače. Med drugimi so policijski stražniki opravljali tudi naloge urejanja prometa, ki so obsegale naslednja opravila:

- vozovi niso smeli voziti drug poleg drugega;
- voz, ki je obtičal na ulici, je moral biti ponoči označen z lučjo, da so bili pešci obveščeni o oviri;
- strogo so bile prepovedane hitra in nepremišljena vožnja ter ježa;
- prepovedano je bilo prehitevanje in nepremišljena vožnja ter ježa na mostovih, ulicah in trgih mest ter predmestij;
- prepovedano je bilo neprimerno pokanje z bičem;
- gradbišča so morala biti označena tako, da je bilo opozorilo vidno na razdalji 30 korakov.

Poleg denarne kazni je bila zagrožena tudi telesna kazen, in sicer do 25 dobro odmerjenih udarcev s palico (Klasinc, 2002). Policijska direkcija je prenehala z delovanjem 1866, kar lahko povežemo z nastankom orožništva na Kranjskem.

2.1.3 Mestni stražniki v letih 1860–1914

Z novo zakonodajo (1860) so na Kranjskem nastale občine, ki so se naprej spoprijele z varnostjo na področju poljedelstva. Pojavila se je nova varnostna struktura, ki so jo sestavljali čuvaji (delali so na področju kmetijstva, gozdarstva, rudarstva, lovstva, ribištva in vodnega gospodarstva). Čuvaji so svojo funkcijo nastopili s prisego na okrajnem glavarstvu in s tem jim je bil podeljen status javnega stražnika. Nositi so morali vidno znamenje ali uniformo. Imeli pa so pooblastilo, da so prijeli osebo, ki so jo zalotili pri dejanju iz njihove pristojnosti. Za prijetje je zadostoval že sam sum, da je prijeta oseba storila ali bi utegnila storiti prestopke. Prestopke v tistem času bi danes lahko primerjali z današnjimi prekrški. Prestopnike je obravnaval župan, ki je smel izrekat denarne kazni ali zapor od 6 ur do 8 dni. Hujše prekrške je smelo obravnavati pristojno sodišče (Čelik, 2005, str. 2).

Z razvojem cestnega prometa so občine prevzemale tudi skrb za varnost na občinskih poteh, drugje so to nalogo upravljali orožniki. Uresničevanje občinskih nalog za varnostna področja je bilo odvisno od več dejavnikov, od velikosti okoliša preko varnostnih razmer do denarnih zmožnosti kraja. Mnogokrat je stražnik opravljal še druge naloge (kurirsko itn.). V statutarnih mestih (Celju, Ljubljani, Mariboru in Ptuju) je morala biti ustanovljena mestna straža s poklicnimi stražniki. Mestna straža je opravljala precej podobne naloge kot orožniki. Šlo je za dejansko policijsko moštvo v današnjem pomenu besede. Naloge je mestna straža opravljala samostojno, lahko pa je poklicala na pomoč orožništvo. O omenjeni pomoči sta se morala pogovoriti mestni župan in okrajni glavar (Čelik, 2005, str. 2). Cvirn (1989) tudi ugotavlja, da so statutarna mesta ustanovila prve mestne varnostne straže, ki so opravljale vse policijske posle na področju mesta in niso dovolile (razen v izjemnih okoliščinah) vmešavanje orožništva.

Organizatorski statut za Mestno policijsko stražo ljubljansko (1898) je določal, da je izvrševanje policijske službe del upravnega področja stoletnega mesta Ljubljana. Mesto je imelo nalogo, da ustanovi, vzdržuje in financira mestno policijsko stražo, ki je bila uniformirana in oborožena. Straža je imela nalogo skrbeti za javni red in varnost. Podrejena je bila županu, neposredno pa načelniku mestnega policijskega urada. Sestavljena je bila iz dveh stražnikih vodij, desetih nadstražnikov, dvajsetih stražnikov in osemnajstih pomožnih stražnikov.

Izvršilni predpisi o službeni opravi za policijsko stražo v Ljubljani (1898) pa so stražnikom podeljevali naslednje naloge: ugotavljanje prekrškarjevega imena, opomin, aretiranje, uporaba moči, vklepanje v sponse, raba orožja (sablja, revolver).

Pri uporabi orožja so bila predpisana zelo natančna navodila, s sabljo je bil dovoljen le udarec z rezilom, suvanje pa je bilo prepovedano. Poleg pooblastil so imeli stražniki tudi uniforme s črnim klobukom z rdečo vrvico namesto traku. Na levi strani

klobuka je bil mestni grb in šop. Namesto klobuka so lahko nosili tudi črno čepico z rdečim trakom. Suknja je bila iz temno zelenega blaga z rdečo črto, hlače pa iz modrosivega blaga z rdečo črto.

Slika 1: Mestni stražnik

(Vir: <http://kokosar.com/ZZPI1918.html>)

2.1.4 Stražnik in orožnik v letih 1914–1945

V obdobju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev oziroma času Kraljevine Jugoslavije je takratna oblast prevzela avstoogrsko zakonodajo na področju občin in s tem ureditev državnih in lokalnih varnostnih inštitucij (orožnike in mestne stražnike). Namesto mestnih stražnikov v Ljubljani in v Mariboru je nastala državna policija, ki se je financirala iz državnega proračuna. Po letu 1930 je Kraljevina začela centralizirati tudi druge varnostne organe, posledično so tudi ostali stražniki začeli prehajati pod okrilje orožništva, kar je pomenilo tudi financiranje iz kraljevine. Zanimiva je naloga iz leta 1933, ki je določala, da mora občina opravljati naloge krajevne policije, če jih ni opravljala državna oblast (Čelik, 2005, str. 2).

Slika 2: Stražnik in orožnik
(Vir: <http://kokosar.com/ZZPI1918.html>)

2.1.5 Pomožni miličnik v letih 1945–1950

V letu 1945 je prišlo do popolne ustavne diskontinuitete, kljub temu pa se je takratna oblast pri ponovnem, normativnem urejanju družbe močno naslonila na ureditev iz Kraljevine Jugoslavije. Namesto nekdanjih občin so nastali krajevni ljudski odbori, katerim je Zakon o narodni milici (1946) omogočil oblikovanje pomožne narodne milice, ki je delovala kot pomožni organ krajevnega ljudskega odbora. Vodila sta jo predsednik in tajnik krajevnega ljudskega odbora, opravljala pa je samo naloge na lokalni ravni. Nadzor nad njo je opravlja uprava narodne milice pri odseku za notranje zadeve okrajnega izvršilnega odbora. Pomožni narodni miličniki so imeli vsa pooblastila kot aktivni narodni miličniki in pravico do nošenja uniforme ter oborožitve narodne milice.

Slika 3: Pomožni narodni miličnik

(Vir: <http://stareslike.cerknica.org/2013/04/30/1972-cerknica-milicnika/>)

2.1.6 Komunalni redarji v letih 1974–1991

Ustavne spremembe v letih 1963 in 1974 so na novo opredelile vlogo občin, kar je bila podlaga za spremembe občinskih statutov. Na podlagi omenjenih sprememb je v tem obdobju mesto Ljubljana honorarno zaposlilo prvega komunalnega redarja. Zakon o notranjih zadevah iz leta 1980 je prinesel novost in razširil naloge komunalnih redarjev (Čelik, 2005, str. 2). Sodja (2008) ugotavlja, da je bila vloga takratnih komunalnih redarjev predvsem skrb za komunalno urejenost krajev in naselij v občini, sčasoma pa se je pokazala tudi potreba po nadzoru mirujočega prometa.

2.1.7 Občinski redarji v letih 1993–2006

Leta 1993 je prišlo do sprejema Zakona o lokalni samoupravi (1993), ki je med izvirne naloge občin določil tudi samostojno organiziranje in upravljanje komunalno-redarskih služb kot služb lokalno-javnega pomena. Sodja (2008) pravi, da je zaradi različnih interesov in pogledov na delovanje redarjev v posameznih na novo nastalih občinah prišlo do porajanja zamisli o razdružitvah prejšnjih komunalno-redarskih služb, saj je prihajalo do različnih interesov med občinami. Nekatere občine so posvečale pozornost problemom z odpadki, plakatiranjem, urejenosti kraja, skoraj nič pa nadzoru mirujočega prometa, druge so nadzirale samo odvajanje turistične takse in podobno. Zato je prišlo do združevanja prejšnjih komunalno-redarskih služb.

Leta 1998 je bil sprejet Zakon o varnosti cestnega prometa (1998), ki je preimenoval komunalne v občinske redarje in jim podelil pristojnost nadzora nad ustavljenimi in

parkiranimi vozili. Zakon je tudi jasneje opredelil naloge občin na področju prometa, ki so po novem postale odgovorne za nemoten in varen promet na občinskih cestah. Težava je bila samo v izvajanju novih nalog občine. Občine s podeljenimi nalogami niso mogle zagotavljati varnega in nemotnega cestnega prometa na občinskih cestah, saj policija ni smela ukrepati na področjih, ki jih urejajo občinski odloki. Občinski redarji pa so lahko ukrepali samo na področju mirujočega prometa. Omenjeno anomalijo je poskušal odpraviti Zakon o varnosti cestnega prometa (2004) – ZVPC, ki je nekoliko bolje operacionaliziral delovne naloge občinskih redarjev v prometu. Zakonodajalec je občinskim redarjem podelil nalogo nadzora nad udeleženci v cestnem prometu in ne urejanje prometa v območju umirjenega prometa in območja za pešce. To nejasnost je odpravil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti cestnega prometa (2008).

Leta 1999 je Minister za notranje zadeve na podlagi Zakona o varnosti cestnega prometa (1998) in Zakona o lokalni samoupravi (1993) predpisal Pravilnik o enotnih uniformah, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva. Z njim je določil enotno uniformo, dopolnilne dele uniforme, opremo, simbole, oznake službenih vozil, nazive in označbe nazivov pooblaščenih delavcev občinskega redarstva in službeno izkaznico pooblaščenih delavcev občinskega redarstva.

Slika 4: Redarji na Bledu

(Vir: <http://www.mojaobcina.si/bled/novice/nove-dovolilnice-za-parkiranje.html>)

3 PRAVNE OSNOVE DELOVANJA OBČINSKIH REDARSTEV

Pravna podlaga za delovanje občinskega redarstva, ki predstavlja pravice in dolžnosti redarstev oziroma redarjev, je določena v naslednjih zakonih in pravilnikih:

- Zakonu o občinskem redarstvu (ZORed),
- Zakonu o varstvu javnega reda in miru (ZJRM),
- Zakonu o varnosti cestnega prometa (ZVCP),
- Zakonu o prekrških (ZP-1),
- Zakonu o lokalni samoupravi (ZLS),
- občinskih odlokih.

3.1 ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU (ZORED)

Konec marca leta 2004 je bil v parlament poslan predlog zakona o občinskem redarstvu, ki ureja organizacijo in delovna področja občinskih redarstev. Baucon (2004, str. 11–12) v članku Prezahtevna pooblastila postavlja vprašanje o možnosti realizacije danih pooblastil, zlasti glede ugotavljanja identitete udeležencev cestnega prometa, pa tudi glede vprašanj o strokovni usposobljenosti oziroma možnosti naknadne strokovne izpolnitve občinskih redarjev. Občutek ima, da bi policija želela prepustiti čim več svojih nalog občinskemu redarstvu, pa tudi, da bi se nekdo želel okoristiti v zvezi z izvajanjem strokovnega usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja.

Ta zakon ureja uresničevanje pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovanja področja in nalog občinskega redarstva. Zakon določa pogoje za upravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb, občinskega redarstva, pooblastila, uniformo, označbe in opremo občinskih redarjev ter vsebino in način vodenja evidenc (ZORed, 1. člen).

3.1.1 Delovno področje in naloge občinskih redarjev

ZORed v 3. členu določa, da se naloge, zadane občinskemu redarjem, določijo na podlagi izdanega občinskega predpisa. V drugem odstavku tretjega člena ZORed določa, da občinsko redarstvo skrbi za javno varnost in javni red na območju občine in je pristojno za:

- nadzor varnega in neoviranega cestnega prometa v naseljih;
- varovanje cest in okolja v naseljih ter na občinskih cestah zunaj naselij;
- skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih površinah;
- varovanje javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine,

- vzdrževanje javnega reda in miru.

3.1.2 Pooblastila občinskih redarjev

Občinski redarji imajo pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:

- opozorilo,
- ustna odredba,
- ugotavljanje istovetnosti,
- varnostni pregled osebe,
- zaseg predmetov,
- zadrževanje storilca prekrška in kaznivega dejanja,
- uporaba fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje ter plinskega razpršilca.

Opozorilo

ZORed v 10. členu določa, da ima občinski redar pri opravljanju nalog pooblastila izrekanja opozorila: »Opozorilo je prvi in najmilejši ukrep, ki občinskemu redarju omogoča, da lahko pred hujšim posegom v človekove pravice in temeljne svoboščine skuša vplivati na ljudi, da se izognejo nevarnosti ali protipravnemu ravnanju, preden pride do posledic« (Lavtar, Kečanović, 2007).

Opozorila so lahko ustna, pisna oziroma dana z drugimi primernimi sredstvi. Vselej morajo biti jasna, kratka, korektna in nedvoumna ter morajo vsebovati razlog in namen opozarjanja.

Ustna odredba

ZORed v 11. členu definira ustno odredbo: »Z ustno odredbo občinski redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog in pristojnosti občinskega redarstva in jih mora kdo storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog« (ZORed, 11. člen).

Ugotavljanje istovetnosti

ZORed v 10. členu določa, da ima občinski redar pri opravljanju nalog pooblastilo ugotavljanja istovetnosti.

ZORed v 12. členu definira ugotavljanje istovetnosti oseb, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbujajo sum, da bodo ogrozile varnost ljudi in premoženja, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Istovetnost OR ugotavlja na podlagi vpogleda v osebno izkaznico ali v drugo veljavno listino, opremljeno s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, tujim potnim listom ali drugo javno listino, opremljeno s fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost ali na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

Če OR ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka (ZORed, 12. člen).

Varnostni pregled osebe

Pri izvajanju varnostnega pregleda se upoštevajo določbe 38. in 41. člena Zakona o policiji in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov. Varnostni pregled po ZPol obsega pregled oseb, njenih stvari in prevoznega sredstva, pri čemer se ugotavlja, ali je ta oseba oborožena in ali ima pri sebi oziroma s seboj druge nevarne predmete.

Zaseg predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti

ZORed določa, da imajo OR pooblastilo za zaseg predmetov, pri tem pa morajo uporabljati določbe ZPol in podzakonske predpise, ki urejajo načela in načine uporabe istovrstnega pooblastila policistov: OR zasežejo predmete na podlagi odredbe pristojnega organa ali iz razlogov, določenih z zakonom.

OR pri opravljanju nalog, določenih z Zakonom o redarstvu, zasežejo predmete, namenjene za napad ali samopoškodovanje, in predmete, s katerimi se lahko huje ogrozi javni red ali splošna varnost ljudi in premoženja, ali predmete, ki so bili uporabljeni, pridobljeni oziroma so nastali s prekrškom ali s kaznivim dejanjem. Zasežene predmete so občinski redarji dolžni izročiti pristojnemu organu.

Zadrževanje storilca prekrška in kaznivega dejanja

ZORed v 10. členu določa, da ima občinski redar pri opravljanju nalog pooblastilo zadržanja storilca na kraju prekrška ali kaznivega dejanja.

v 13. členu ZORed pa je določeno, da sme občinski redar na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog. Zadržanje sme trajati do prihoda policistov, vendar najdlje eno uro (ZORed, 13. člen).

Uporaba prisilnih sredstev

V 1. ods. 10. člena ZORed je določeno, da ima OR pri opravljanju nalog pravico in dolžnost uporabiti tudi prisilna sredstva. Drugi odstavek istega člena pa določa, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, če ZORed ne določa drugače.

OR lahko uporabi fizično silo in plinski razpršilec samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada (14. člen ZORed), torej le v samoobrambi.

Fizično silo in plinski razpršilec sme občinski redar uporabiti samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada, sredstva za vklepaje in vezanje pa zoper osebo, ki jo sme v skladu z ZORed zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti (ZORed, 14. člen).

Žaberl (2007, str. 21) v svojem članku Občinski redar in uporaba sile navaja, da se odgovornost nanaša na ustrezne izborne postopke, še bolj pa na ustrezno strokovno usposabljanje kandidatov za občinske redarje. Problem izvajanja pooblastil, kar še zlasti velja za uporabo prisilnih sredstev, je v tem, da se praktičnega izvajanja ni mogoče naučiti zgolj iz knjig in učbenikov, temveč z dolgotrajnih urjenjem, ki mora biti nadgrajeno z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem. Avtor se boji, da kratkotrajni samoobrambni tečajji ne bodo zadostili tem potrebam, saj se predvsem samoobrambni tehnik, uporabe telesne sile lahko naučiš zgolj z dolgotrajnejšo in stalno vadbo.

3.1.3 Pogoji za opravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva

V 20. členu ZORed je določeno, da morajo OR izpolnjevati splošne pogoje, določene z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, opraviti morajo predpisane preizkuse znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku ter preizkus znanja za opravljanje nalog občinskega redarstva in za uporabo pooblastil občinskega redarja

Kandidat za vodjo občinskega redarstva mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe, za občinskega redarja pa najmanj srednjo splošno ali srednjo strokovno izobrazbo.

Strokovna usposobljenost pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva se zagotavlja s strokovnim usposabljanjem in obdobjim izpolnjevanjem preizkusa znanja. Komisijo za opravljanje preizkusov znanja določi minister za notranje

zadeve. Strokovno usposabljanje občinskih redarjev in preizkusi znanja so strošek občine. Sredstva za izvedbo strokovnega usposabljanja OR za uporabo pooblastil iz 10. člena tega zakona zagotavlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (ZORed, 20. člen).

3.1.4 Uniforma, označba in oprema

V 24. členu ZORed je določeno, da mora OR med opravljanjem nalog in dolžnosti nositi službeno uniformo občinskih redarjev. Uniforma občinskega redarja je v vseh občinah enotna.

Označba občinskega redarstva je simbol na enotni uniformi in vozilih, ki ga sestavlja ime občinskega redarstva z imenom občine, lahko pa tudi grb občine ali ime medobčinskega redarstva ter označbe nazivov in položajne označbe pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva (ZORed, 24. člen).

V 26. členu ZORed je določeno, da ima pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva službeno izkaznico, ki jo mora imeti pri sebi med opravljanjem svojega dela na terenu in jo mora na zahtevo posameznika, zoper katerega vodi postopek o prekršku, pokazati. Službena izkaznica mora vsebovati naziv pooblaščenice uradne osebe občinskega redarstva, njene identifikacijske podatke in pooblastila. Službeno izkaznico izda župan oziroma župan občine, v katerem je sedež medobčinskega redarstva, pooblaščen uradni osebi občinskega redarstva ob imenovanju v naziv. Ob prenehanju delovnega razmerja mora pooblaščen uradna oseba vrniti službeno izkaznico županu občine, v kateri je sedež medobčinskega inšpektorata.

Minister, pristojen za lokalno samoupravo, predpiše barvo, obliko ter sestavne dele obrazcev službenih izkaznic ter besedilo pooblastil pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva (ZORed, 26. člen).

3.1.5 Nadzor nad izvajanjem zakona

V 30. členu ZORed je določeno, da nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvrševanju tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (26. člen ZORed).

3.2 ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU (ZJRM)

Ta zakon ureja varstvo javnega reda in miru ter določa ravnanja, ki pomenijo kršitev javnega reda in miru na javnem kraju ali v zasebnem prostoru, ter sankcije za taka ravnanja. Namen tega zakona je uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika ali posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik), ovirajo

izvrševanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil (ZJRM-1, 1. člen).

ZJRM se na delo občinskih redarjev nanaša v naslednjih točkah.

➤ **7. člen ZJRM-1, 2006, prvi odstavek**

Kdor se na javnem kraju prepira, vpije ali nedostojno vede na način, opisan v 5. točki 2. člena.

➤ **7. člena ZJRM-1, 2006, drugi odstavek**

Kdor se prepira, vpije ali se nedostojno vede do uradne osebe pri uradnem poslovanju.

➤ **7. člen ZJRM-1, 2006, tretji odstavek**

Kdor na javnem kraju spolno občuje, razkazuje spolne organe ali na vsiljiv način ponuja spolne usluge in s tem koga moti, povzroči vznemirjenje ali zgražanje ljudi.

➤ **9. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor na vsiljiv način koga nadleguje z beračenjem za denar ali druge materialne dobrine.

➤ **11. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor uporablja aceten ali druge plinske zmesi za pokanje in s tem povzroči vznemirjenje ali občutek ogroženosti. Pokanje z naštetimi sredstvi se izjemoma dovoljuje v času določenih praznikov, vendar se morajo upoštevati varnostna navodila, ki jih predvideva zakon o eksplozivih.

➤ **12. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor namerno poškoduje napis ali oznako državnega organa, organa samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil ali kdor namerno raztrga, zamaže ali na drug način poškoduje ali odstrani uradno objavljeno odločbo (odločbe, sklepi) teh organov v času, ko takšna odločba učinkuje.

➤ **13. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor piše ali riše po zidovih, ograjah ali drugih javno dostopnih krajih, razen na krajih, kjer je to dovoljeno.

➤ **16. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor namenoma poškoduje, prevrne, odstrani ali kako drugače v nasprotju z namenom uporabe ravna s spominskimi obeležji in z objekti javne infrastrukture, kot so komunalna infrastruktura, javna razsvetljava, cestnoprometni znaki, priprave in naprave na rekreativnih površinah, igrala na otroških površinah in podobne javne naprave.

➤ **18. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor kampira na javnem kraju, ki za to ni določen, ali na zasebnem prostoru brez soglasja lastnika ali posestnika.

➤ **19. člen ZJRM-1, 2006**

Kdor pri posamezniku s ščuvanjem ali razkazovanjem živali namenoma povzroči občutek strahu ali ogroženost.

➤ **22. člen ZJRM-1, 2006, prvi odstavek**

Kdor ne upošteva na kraju samem odrejenega zakonitega ukrepa ali odredbe uradne osebe.

➤ **22. člen ZJRM-1, 2006, tretji odstavek**

Kdor se brez razlogov ali po njihovem preteku zadržuje v prostorih državnega organa, prostorih samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil in jih na opozorilo pristojnih oseb ne zapusti.

➤ **25 člen ZJRM-1, 2006**

Občinski redar ali redarka brez predhodne odločbe pristojnega organa zaseže predmete prekrška iz prvega odstavka 11. člena tega zakona.

3.3 ZAKON O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA – ZVPC-1

Zakon o varnosti cestnega prometa, ki je bil sprejet 1998, je preimenoval komunalne redarje v občinske in jim dal pristojnosti nadzora nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter natančneje opredelil naloge lokalnih skupnosti na področju prometa, ki so po novem postale odgovorne za nemoten in varen promet na občinskih cestah. Nekaj težav in anomalij, ki so nastale s sprejetjem prvega, je tako skušal odpraviti Zakon o varnosti cestnega prometa, ki je bil sprejet 2004.

3.3.1 Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPRCP)

S tem zakonom se določajo prometna pravila ravnanja v cestnem prometu ter pooblastila in sankcije, ki jih pri izvajanju tega zakona izrekajo pristojni organi (ZPrpc, 1. člen).

Zakon o pravilih cestnega prometa v 15. členu določa pooblastila občinskih redarjev, ki obsegajo: varstvo okolja; odgovornost staršev, skrbnikov oz. rejnikov; izločitev vozila iz prometa; čas trajanja izločitve iz prometa; odstranitev nepravilno parkiranega in zapuščenega vozila; območje umirjenega prometa; območje za pešce; zaščitno čelado; prepoved uporabe naprav ali opreme, ki zmanjšujejo voznikovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila; vožnjo z vozilom po cesti; vožnjo z vozilom na prehodu za pešce; najvišje dovoljene hitrosti; najvišje dovoljene hitrosti posameznih vrst vozil; odpiranje vrat vozila; zapustitev vozila; označitev ustavljenih vozil; ustavitev in parkiranje; parkiranje na parkirnem mestu, označenem za invalide; območje kratkotrajnega parkiranja; izjeme parkiranja na prostoru, kjer to ni dovoljeno; pogoje za opravljanje gospodarske vožnje; udeležbo pešcev v cestnem prometu; označitev pešcev; varstvo otrok; prevoz oseb; jahača, goniča in vodiča živali v prometu ter pogoje za udeležbo živali v cestnem prometu; pogoje za uporabo posebnih prevoznih sredstev v cestnem prometu; prometno signalizacijo; svetlobne prometne znake (http://www.sou-info.si/medobcinsko_redarstvo).

3.3.2 Zakon o cestah (ZCES-1)

Ta zakon določa in ureja:

- status in kategorizacijo javnih cest,
- enotna pravila za gradnjo, upravljanje in vzdrževanje vseh javnih cest ter pogoje za uporabo nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za javni cestni promet, zaradi zagotavljanja enakih pogojev za varno odvijanje cestnega prometa na celotnem cestnem omrežju,
- obvezno gospodarsko javno službo za zagotavljanje stanja javnih cest za varen in neoviran promet,
- upravljanje, gradnjo, vzdrževanje in varstvo javnih cest ter promet na njih.

S tem zakonom se prenašata naslednji direktivi Evropske unije:

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/54/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih varnostnih zahtevah za predore v vseevropskem cestnem omrežju (UL L št. 167 z dne 30. 4. 2004, str. 39), zadnjič spremenjena z Uredbo (ES) št. 596/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditev regulativnemu postopku s pregledom – četrti del (UL L št. 188 z dne 18. 7. 2009, str. 14); v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2004/54/ES);

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/96/ES z dne 19. novembra 2008 o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture (UL L št. 319 z dne 29. 11. 2008, str. 59; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2008/96/ES);

Direktiva 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o okviru za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov v cestnem prometu in za vmesnike do drugih vrst prevoza (UL L št. 207 z dne 6. 8. 2010, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2010/40/EU) (ZCes-1, 1. člen, ZCes-1-NPB2).

ZCes se na delo občinskih redarjev nanaša v naslednjih točkah:

- **106. člen zakona o ZCes-1; prvi odstavek**

Nadzor nad določbami 5., 6., 30., 31., 32., 34., 36. in 37. člena tega zakona izvajajo na javnih cestah policisti, na občinskih cestah, nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, in državnih cestah v naseljih pa tudi občinski redarji.

- **106. člen zakona o ZCes-1; tretji odstavek**

Policisti, občinski redarji in cestninski nadzorniki nadzirajo izvajanje tega zakona v okviru nadzora cestnega prometa.

➤ **107. člen zakona o ZCes-1; prvi odstavek**

Policija ob ugotovitvi pomanjkljivosti, ki neposredno ogrožajo varnost ceste in promet na javni ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, izvede začasne ukrepe, s katerimi se prepreči ogrožanje udeležencev v prometu, in o tem obvesti pristojnega izvajalca rednega vzdrževanja ceste, lastnika ceste ali od njega pooblaščenega upravljavca ceste in pristojni inšpekcijski organ za ceste. Enako pooblastilo ima občinsko redarstvo na občinski cesti, državni cesti v naselju ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet.

➤ **107. člen zakona o ZCes-1; drugi odstavek**

Policija ali občinsko redarstvo smeta odrediti odstranitev predmetov, objektov, drugih naprav ali ovir s ceste, če:

- slepijo udeležence v prometu,
- zmanjšujejo preglednost ceste,
- zmanjšujejo vidnost prometne signalizacije ali prometne opreme na cesti,
- zavajajo udeležence v prometu,
- ovirajo udeležence v prometu ali zmanjšujejo pretočnost prometa,
- odvrtačajo pozornost voznikov.

➤ **107. člen ZCes-1, četrti odstavek**

Policija ali občinsko redarstvo smeta zaradi varnosti ceste in prometa na njej odrediti, da se prepove promet na nekategorizirani cesti, ki ne izpolnjuje pogojev iz drugega ali tretjega odstavka 6. člena tega zakona. Prepoved prometa mora njen lastnik oziroma upravljavec označiti s predpisano prometno signalizacijo in traja do odprave razlogov za prepoved.

➤ **108. člen ZCes-1**

Nadzor nad opravljanjem izrednih prevozov v prometu izvajata občinsko redarstvo in policija.

➤ **109. člen ZCes-1, prvi odstavek**

Policist ali občinski redar sme napotiti na tehtanje vozilo, za katero sumi, da je tovor, ki se na njem prevaža, naložen v nasprotju z določbami 30., 31. in 32. člena tega zakona. Voznik mora na policistovo zahtevo omogočiti tehtanje vozila. Če na kraju postopka vozila ni mogoče stehtati, mora na policistovo zahtevo odpeljati vozilo na tehtanje.

➤ **109. člen ZCes-1, drugi odstavek**

Z globo 3.000 evrov se kaznuje za prekršek voznika, ki ravna v nasprotju z zahtevo policista ali občinskega redarja iz prejšnjega odstavka.

➤ **109. člen ZCes-1, tretji odstavek**

Z globo 6.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, katerega voznik ravna v nasprotju z zahtevo policista ali občinskega redarja iz prvega odstavka tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 2.000 evrov.

➤ **110. člen ZCes-1, prvi odstavek**

Voznik mora imeti pri sebi dovoljenje za izredni prevoz in ga na zahtevo policista ali občinskega redarja izročiti na vpogled.

➤ **110. člen ZCes-1, drugi odstavek**

Voznik mora na zahtevo policista ali občinskega redarja omogočiti pregled vozila, opreme, naprav, tovora in pri njem sodelovati.

➤ **111. člen ZCes-1, prvi odstavek**

Policist ali občinski redar prepove nadaljnjo vožnjo in izloči iz prometa motorno ali priklopno vozilo:

- katerega voznik ne omogoči ali ne sodeluje pri pregledu vozila, naprav, opreme ali tovora ali tehtanju vozila;
- ki je obremenjeno nad največjo dovoljeno maso, skupno maso ali osno obremenitvijo po določenih proizvajalca vozila;
- ki samo ali skupaj s tovorom prekoračuje predpisane mere (širino, dolžino, višino) ali dovoljeno osno obremenitev ali dovoljeno skupno maso, pa zanj ni bilo izdano dovoljenje za izredni prevoz ali ne izpolnjuje posebnih pogojev, določenih v dovoljenju za izredni prevoz;
- ki vozi po cesti, po kateri je vožnja tovrstnih vozil prepovedana;
- s katerega odpada zemlja ali blato, ki onesnažuje vozišče;
- ki vozi po cesti s takšnimi naležnimi ploskvami koles, ki so ali bi lahko poškodovale vozišče;
- katerega največja dovoljena masa presega dovoljeno.

3.4 ZAKON O PREKRŠKIH (ZP-1)

Ta zakon določa splošne pogoje za predpisovanje prekrškov in sankcij zanje, splošne pogoje za odgovornost za prekrške, za izrekanje in za izvršitev sankcij za prekrške, postopek za prekrške ter organe in sodišča za odločanje o prekrških.

Predpisi, s katerimi se v Republiki Sloveniji določajo prekrški, se lahko uporabljajo le v skladu s tem zakonom. Predpisi, ki se morajo upoštevati in so določeni s strani države ali občine, so: Zakon o splošnem upravnem postopku, Zakon o prekrških, Zakon o občinskem redarstvu, Zakon o pravilih cestnega prometa, Zakon o varstvu javnega reda in miru ter pripadajoči državni in občinski predpisi, ki predpisujejo postopke, za katere je pristojno občinsko redarstvo (ZP-1, 1. člen).

Zakon o prekrških določa, da o prekrških odločajo prekrškovni organi, katerih del so tudi pooblaščené uradne osebe občinskih redarstev, s čimer je občinskim redarjem dano pooblastilo, da odločajo o prekrških v postopku s plačilnim nalogom in hitrem postopku z odločbo.

Prijava mora vsebovati podatke o prijavitelju, čim natančnejšo navedbo lokacije kršitve, opis del oz. opis nepravilnosti, navedbo kršitelja, če je znan, čas kršitve ter druge podatke, ki so pomembni zaradi stanja predmeta prijave. Lažniva prijava je kazniva po 39. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Ur. l. RS, št. 43/07, ZIN-UPB1) in se kaznuje s denarno kaznijo 500 evrov. Inšpektor je po določbi 2.

odstavka 16. člena istega zakona dolžan varovati tajnost vira prijave in vira drugih informacij, na podlagi katerih opravlja inšpekcijski nadzor.

Prekrškovni organi in uradne osebe, pooblašcene za odločanje o prekrških v občini, so naslednji.

Občinska inšpekcija oz. občinski inšpektor (po določbah 50. a člena Zakona o lokalni samoupravi občinska uprava opravlja nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi občina ureja zadeve iz svoje pristojnosti. Za opravljanje nadzorstva se lahko v okviru občinske uprave ustanovi občinska inšpekcija. Inšpekcijsko nadzorstvo neposredno opravljajo občinski inšpektorji kot uradne osebe s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, v skladu z zakonom, s katerim je urejen inšpekcijski nadzor.

Občinsko redarstvo oz. občinski redar (po določbah 4. člena Zakona o občinskem redarstvu je občinsko redarstvo občinski prekrškovni organ, pooblaščen za odločanje o prekrških iz delovnega področja občinskega redarstva. Medobčinsko redarstvo je prekrškovni organ občin ustanoviteljic. Občina, ki ne ustanovi občinskega oziroma medobčinskega redarstva, določi z odlokom občinski prekrškovni organ, pooblaščen za odločanje o prekrških z delovnega področja občinskega redarstva).

Odločbo in plačilni nalog o prekršku iz občinske pristojnosti torej izda občinski inšpektor in občinski redar. Po določilih 57. člena Zakona o prekrških velja plačilni nalog kot pisna odločba o prekršku. Plačilni nalog se izda in vroči kršitelju takoj na kraju prekrška, če pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa prekršek osebno zazna ali ga ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav.

Če prekrškovni organ ugotovi, da so podani zakonski pogoji za izvedbo postopka o prekršku, ga mora izvesti in sam izdati odločbo o prekršku (hitri postopek). Če hitri postopek ni dovoljen, mora prekrškovni organ vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog (redni sodni postopek).

3.5 ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI (ZLS)

Prve občine v Sloveniji so bile ustanovljene leta 1995, le redke so imele redarske službe, ki pa so se različno imenovale, saj ni bilo enotne zakonske podlage. Zakon o lokalni samoupravi je dal občinam nalogo organizirati komunalno redarsko službo.

V drugem členu ZORed je določeno, da mestna občina ustanovi mestno redarstvo, občina pa lahko ustanovi občinsko redarstvo z odlokom. Zakon torej zavezuje mestne občine, da morajo ustanoviti mestno redarstvo, preostalim občinam pa to omogoča.

Ta zakon ureja občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti (1. poglavje ZLS).

- Občina v okviru ustave in zakonov samostojno ureja, opravlja svoje zadeve in izvršuje naloge, ki so nanjo prenesene z zakoni.
- Mestna občina se ustanovi na področju mesta po postopku in ob pogojih, ki jih določa ta zakon.
- Občine se na območjih, kjer živijo pripadniki madžarske in italijanske narodne skupnosti, oblikujejo tako, da je v njih zagotovljeno uresničevanje posebnih pravic narodnih skupnosti.
- Občine med seboj prostovoljno sodelujejo zaradi skupnega urejanja in opravljanja lokalnih zadev javnega pomena. V ta namen ustanavljajo zveze, lahko združujejo sredstva in v skladu z zakonom ustanavljajo skupne organe ter organe skupne občinske uprave, ustanavljajo in upravljajo sklade, javne zavode, javna podjetja in ustanove.
- Občine so osebe javnega prava s pravico posedovati, pridobivati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja.
- Občine se financirajo iz lastnih virov.
- Občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti izvajanja z zakonom določenih nalog, zagotovi potrebna dodatna sredstva država.
- Občina ima svoje ime, ki ga določi zakon.
- Zakon določi tudi sedež občine.
- O imenu in sedežu občine oziroma njuni spremembi se ugotovi volja prebivalcev naselij, vključenih v občino, z referendumom.
- Samoupravne lokalne skupnosti imajo pravico do uporabe lastnega grba in zastave. Grb in zastava se morata razlikovati od grba in zastave Republike Slovenije, tujih držav in narodov ter drugih samoupravnih lokalnih skupnosti.
- Grb in zastavo določi samoupravna lokalna skupnost s predpisom.
- Samoupravne lokalne skupnosti uporabljajo žig, ki mora vsebovati označbo in ime samoupravne lokalne skupnosti.
- Osebe, ki imajo na območju občine stalno prebivališče, so člani občine (v nadaljnjem besedilu: občani).

- Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave preko svetov, sestavljenih iz članov, ki jih volijo svobodno in tajno na podlagi neposredne, enake in splošne volilne pravice.
- Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave tudi neposredno – na svojih zborih, z referendumom in preko ljudske iniciative.

➤ **21. člen ZLS-UPB2**

V tem členu je določeno, da je občina pristojna za urejanje prometa v občini in izvajanje redarstva, opravlja nadzorstva nad krajevnimi prireditvami ter organizira komunalno-redarstveno službo in skrbi za red v občini.

➤ **49. a člen ZLS-UPB2**

Ta člen določa pravno podlago za ustanovitev medobčinskega redarstva, po katerem se občine lahko odločijo in ustanovijo enega ali več organov skupne občinske uprave, ustanovijo ga lahko občinski sveti na podlagi splošnih aktov.

➤ **49. č člen ZLS-UPB2**

Ta člen govori o zagotavljanju sredstev in financiranju skupnih občinskih uprav. Občine zagotavljajo sredstva in druge materialne pogoje za skupno opravljanje nalog občinske uprave v razmerju števila prebivalce posamezne občine do števila vseh prebivalcev občin, za katere se opravljajo, če ni z odlokom določeno drugače.

»Občinam se torej zdaj nalagajo naloge, ki jih ne bodo zmogle. Večina občin je poslala tudi zelo resna opozorila v zvezi s temni novimi nalogami. Dejstvo je tudi, in to je zelo pomembno, da občine danes nimajo niti ustreznih kadrov niti ustreznih finančnih sredstev, kajti vsem tem službam bo treba zagotoviti opremo, prostore, vozila, obleke, skratka ti stroški bodo za občine zelo veliki. Zakon nikjer izrecno ne poudarja, ali bo država občinam te stroške povrnila, kar bi po Ustavi morala, saj je to prenesena naloga. Glede na to, da je v Sloveniji 210 občin, menim, da bo treba na ravni lokalnih skupnosti zaposliti najmanj 100 novih ljudi. Tudi tega stroška ta zakon nikjer izrecno ne predstavlja« (Kušar, 2007, str. 22).

3.6 OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI

Za delovanje občinskega redarstva so morale občine na podlagi 6. člena ZORed sprejeti občinski program varnosti (OPV), v njem pa na podlagi ocene varnostnih razmer v občini podrobneje določiti vrsto in obseg nalog občinskega redarstva. To je temeljni strateški in programski dokument za zagotavljanje varnosti v občini, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega ter kakovostnega življenja prebivalcev.

OPV predvideva sodelovanje občinskih redarjev in policistov, lahko poudarimo, da so policisti del državnega organa policije pod okriljem ministrstva za notranje

zadeve, to pa je dolžno zagotavljati oz. nuditi enake storitve vzdrževanja reda in miru ter enake storitve varovanja po celi Sloveniji. Policisti se pri svojem delu opirajo na določila Zakona o policiji. Občinski redarji so zaposleni v občinah ali v medobčinskih organih, delujejo pa po statutu občine, OPV in občinskih odlokih.

Namen OPV je tudi načrtno zagotavljanje kvalitete javnega prostora v občini. Kakovosten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo, ter z okoljem, kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor pomeni urejeno infrastrukturo, predvsem občinske ceste, ter področja, ki so namenjena sprostitvi in rekreaciji.

Nerazumljivo je dejstvo, da če redar opazi pred seboj vozečega voznika, ki govori po mobilnem telefonu, ga v nasprotju s policistom ne more ustaviti z vklopom luči ali zvočnim signalom (<http://www.gorenjskiglas.si/article/20130826/C/130829881/1036/redarji-kot-mestna-policija->).

4 ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE OBČINSKIH REDARJEV V SLOVENIJI

Občinsko redarstvo ustanovi občina z odlokom, ki ga na predlog župana sprejme občinski svet.

Delovno področje in naloge občinskega redarstva določa zakona (ZORed) ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

Medobčinsko redarstvo je pristojno:

- za nadzor in zagotavljanje pogojev za varen in neoviran cestni promet v naseljih;
- za varovanje cest in okolij v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij;
- za skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah;
- za varovanje javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine;
- za vzdrževanje javnega reda in miru;
- za spremljanje, analiziranje in podajanje predlogov za izboljšanje stanja na področjih, ki jih nadzira, opravljanje drugih upravnih in strokovnih nalog svojega delovnega področja.

Občinski redar naj bi bil človek z moralnimi in etičnimi prvinami, sposoben ustrezno izpolnjevati naloge, ki so v interesu občinske uprave ter vseh prebivalcev določene občine. Redar mora biti ustrezno strokovno podkovan, poznati mora zakone in

pooblastila ter ravnati in ukrepati v okviru zakonske podlage. Dobra fizična pripravljenost in zunanja urejenost pa vplivata na redarjevo samopodobo, ki jo potrebuje pri opravljanju svojih dnevnih obveznosti, saj prvi stik največ pove o nekom in njegovem odnosu do dela.

Janez Kušar (2007, str. 22) v svojem članku, objavljenem v Časopisu za pravna vprašanja, meni, da naloge in vloge med redarstvom in policijo niso jasno razdeljene. Zakon občine nekako neposredno podreja državnim organom, kar je v nasprotju z Ustavo RS, ki določa, da občine samostojno urejajo svoje zadeve. Vsaka občina naj bi tako z ministrstvom usklajevala občinski program varnosti, občinski redarji pa so tudi v skladu z enim od členom zakona pri svojem delu dolžni ravnati po navodilih policije.

Umik policije iz neposrednega življenjskega okolja na lokalni ravni nikakor ni dobra rešitev. Slovenija ima na podlagi zakona Zakona o policiji največje število zaposlenih policistov na 1000 prebivalcev v Evropi, ki so usposobljeni za delovanje na področju javnega reda in miru, pa vendarle se poskuša prelagati del policijskih pooblastil na občine. Naloge, ki se prelagajo na ramena občin, so večkrat vprašljiva, saj občine nimajo dovolj ustrezno usposobljenega kadra ter finančnih sredstev.

4.1 PREDSTAVITEV OBČINE BLED

Bled z okolico in naravnimi lepotami je eno najlepših letovišč, značilno po blagem, zdravilnem podnebnju in termalni jezerski vodi. Lepota gora odseva v jezerski gladini, sonce, mir in svež zrak vzbuja izredno prijetne občutke obiskovalcev v vsakem letnem času in zagotavljajo idealne razmere za prijeten oddih ali dejavne počitnice. Bled privablja poslovneže, umetnike, športnike, raziskovalce, ljudi iz vsega sveta. Posebnosti Bleda so fijakarji, prevoz na otok s pletno in simbol blejske kulinarike – kremne rezine. V neposredni bližini Bleda lahko obiščemo tudi sotesko Vintgar (<http://www.sloveniaholidays.com/bled/turisticne-informacije/p>).

Statistični podatki o Bledu:

površina: 72 km²,

število prebivalcev: 8113,

število naselij: 10,

Število krajevnih skupnosti: 5.

Slika 5: Bled

(Vir:

<http://szallodavoucher.com/uploads/shop/szallodavoucher.com/fajltar/64244.jpg>)

4.2 ORGANIZIRANOST OBČINSKEGA REDARSTVA BLED

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Bled in Bohinj je bilo ustanovljeno septembra 2009 na podlagi Odloka o ustanovitvi skupnega medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Bled in Bohinj.

Inšpektorat opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem zakonov in občinskih predpisov in drugih aktov občin ustanoviteljic s področij občinskih cest, turistične takse, odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih voda, ravnanja s komunalnimi odpadki, plovnega režima, oskrbe s pitno vodo oziroma drugih področij na podlagi občinskih in drugih aktov.

Inšpekcijsko nadzorstvo neposredno opravlja inšpektor kot uradna oseba s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v skladu z zakonom, s katerim je urejen inšpekcijski nadzor.

Na podlagi določil 3. člena Zakona o občinskem redarstvu so občinski redarji pristojni za izvajanje nalog, ki jim jih nalagajo zakoni in občinski predpisi. Skrbijo za javno varnost in javni red na območju občine, in sicer nadzorujejo varen in neoviran cestni promet v naseljih, varujejo ceste in okolje v naseljih ter na občinskih cestah zunaj naselij, skrbijo za varnost na občinski javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah ter varujejo javno premoženje, naravno in kulturno dediščino (http://obcina.bled.si/e_files/datoteke/dok1691.pdf).

5 STANJE VARNOSTI CESTNEGA PROMETA NA BLEDU

Varnost cestnega prometa sodi v notranjevarnostno prvino, kjer policija, sodstvo, občinska redarstva in različne inšpekcije s svojo dejavnostjo zagotavljajo ohranitev zakonitosti in reda na področju cestnega prometa ter nudijo potrebno zaščito njegovi prometni infrastrukturi (Zajc, 2010, str. 570).

Blejska cestna infrastruktura je glede na finančno stanje občine Bled in državnega upravljavca cest v zadovoljivem stanju. Ceste so redno vzdrževane, termične razpoke so zalite z bitumensko maso, udarne jame so sanirane. Pogrešamo predvsem prometno signalizacijo v bližini osnovne šole, ki bi voznike opozarjala na otroke na cesti. Kritični so predvsem odseki Prešernove in Ljubljanske ceste.

Bled je znana turistična destinacija, ki jo obiskujejo tako domači kot tuji turisti. Zaradi turistične sezone se število različnih udeležencev v prometu poveča, kar negativno vpliva na samo prometno varnost. Dodaten dejavnik tveganja predstavlja sprememba vremena, saj večina voznikov zaradi toplejšega in suhega vremena ter s tem povezanimi boljšimi voznimi razmerami dobi občutek varnosti, ta pa posledično vpliva na povečanje povprečnih hitrosti. Neprimerna hitrost na cestah je še vedno najpogostejši dejavnik za nastanek prometnih nesreč.

Udeleženci cestnega prometa na Bledu so poleg motornih vozil, motoristov, kolesarjev, pešcev tudi »fjakarji«, konjske vprege, ki so vključene v turistično ponudbo Bleda. Opravljajo prevoze po vseh trasah, odobrenih s stani Občine Bled. Naše mnenje je, da bi morali »fjakarje« preusmeriti na vzporedne, manj prometno obremenjene ceste, ali pa zgraditi vzporedno cesto zanje. Tako pa »fjakarje« srečujemo na glavnih prometnicah in so moteč dejavnik za pretočnost prometa.

Slika 6: Fijakarji na Bledu
(Vir: <http://www.e-bleed.si/blejski-obvoznici>)

Bled na obvoznico (južno in severno), ki bi razbremenila promet skozi mesto, čaka že štiri desetletja. Po letih dogovarjanj so pred kratkim z lokacijskim načrtom umestili južno razbremenilo cesto v prostor, z njo pa naj bi se promet skozi Bled zmanjšal za tretjino.

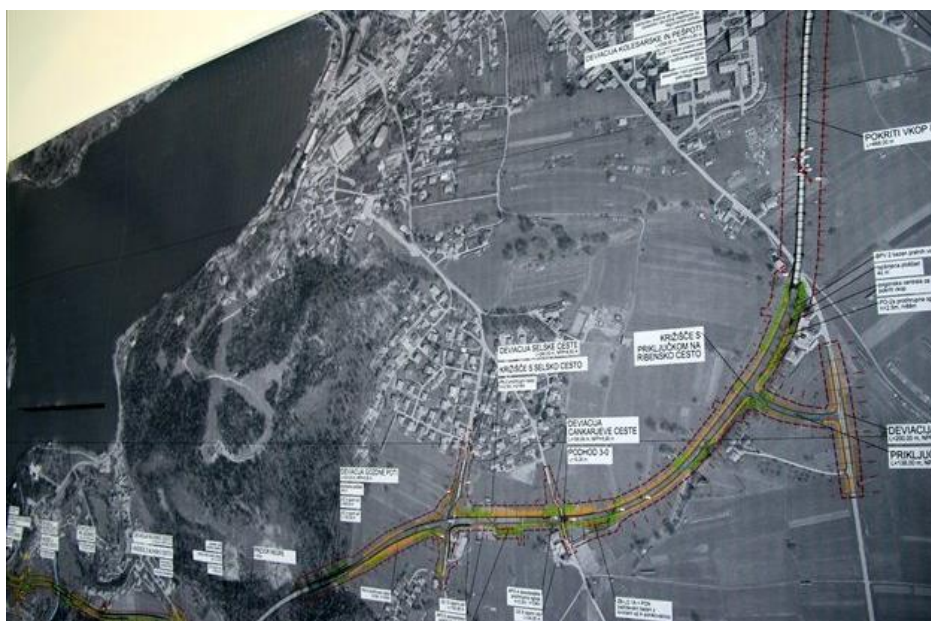
Z gradnjo južne obvoznice bi se izboljšal pretok prometa in tudi povečala varnost otrok na Prešernovi cesti, saj na tem odseku ni postavljena prometna signalizacija. Poleg tega je to edina regionalna cesta, ki pelje na Pokljuko.

Slika 7: Južna obvoznica
(Vir: <http://www.e-bleed.si/blejski-obvoznici/>)

Na glavni Ljubljanski cesti, ki pelje skozi mesto Bled in je edina cesta, ki pelje v Bohinj, imamo tri prehode za pešce, od katerih je le eden opremljen s prometno signalizacijo, ostala dva pa samo s cestno označbo »zebro«. V poletnih časih je promet po tej cesti zelo gost in s tem se tudi varnost v prometu zmanjša. Ker pa je Bled turistični kraj, je veliko turistov, ki ne upoštevajo prometnih znakov in prometne signalizacije.

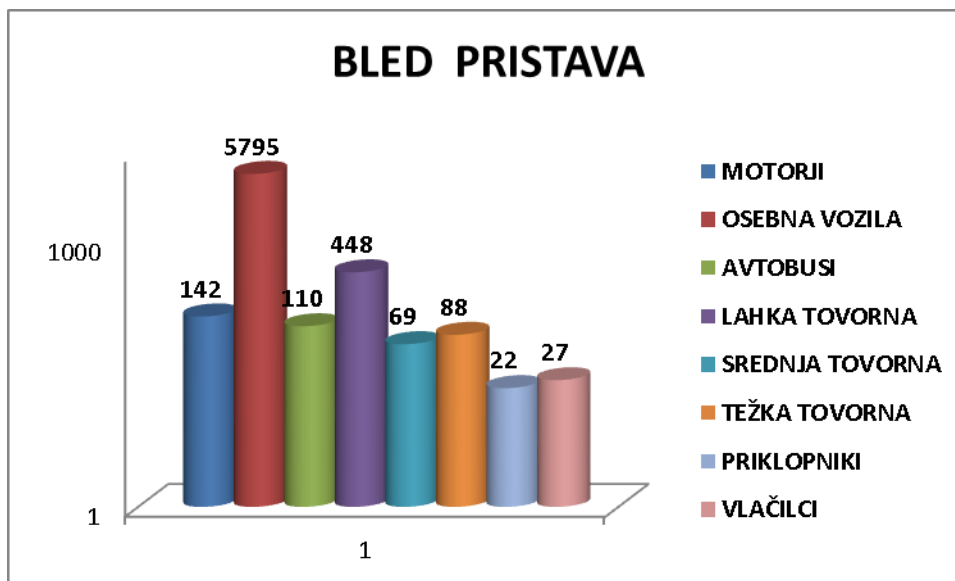
Z gradnjo severne obvoznice bi se povečala varnost v prometu, varnost pešcev, otrok in turistov in s tem tudi izboljšal pretok prometa.

Slika 8: Severna obvoznica

(Vir: <http://www4.slikomat.com/11/1022/5g5-bled.jpg>)

Štetje prometa je opravila direkcija za ceste. Povprečni dnevni letni promet na regionalni cesti Bled–Pristava 209/1089, števno mesto Bled Jezero, znaša 6071 motornih vozil.

Slika 9: Štetje prometa

(Vir:

http://www.dc.gov.si/fileadmin/dc.gov.si/pageuploads/Promet/Objave_2014/Stetje2013_NOO.pdf, prirejeno iz besedila)

V letu 2013 so se na slovenskih cestah zgodile 18.904 prometne nesreče. Nesreč s smrtnim izidom je 116, nesreč s telesno poškodbo vsaj enega udeleženca 6426 in nesreč z materialno škodo 12.362. Število mrtvih je 125, število hudo telesno poškodovanih 708, lahko telesno poškodovanih pa 8034.

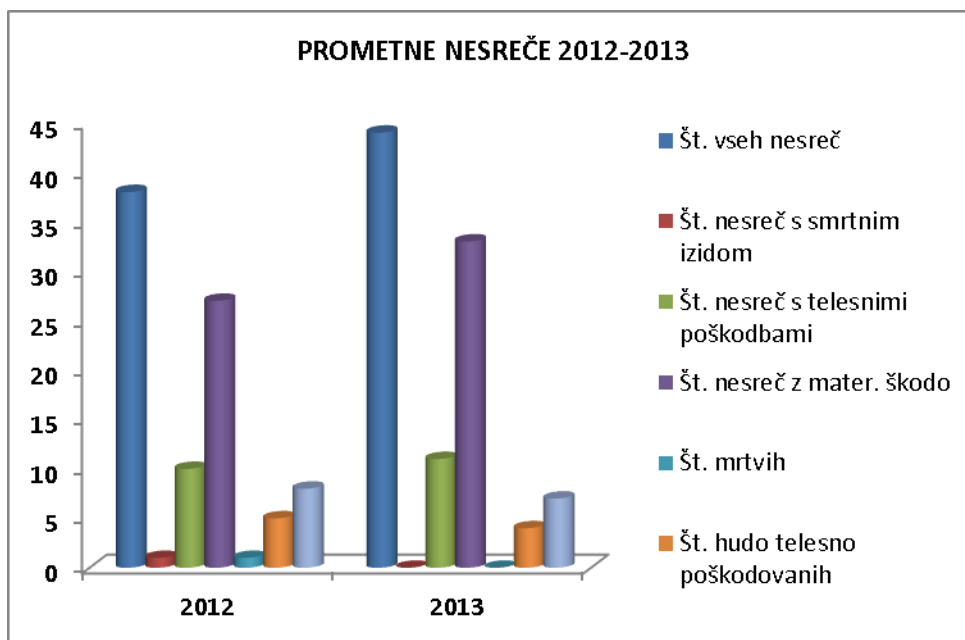
Na Policijski upravi Kranj, v katero spada tudi PP Bled, je bilo v letu 2013 zabeleženih 1449 prometnih nesreč, v katerih je preminulo 15 oseb, nesreč s telesnimi poškodbami je bilo 489, število nesreč z materialno škodo 945. Posledice nesreč so 15 mrtvih, 80 oseb s hudo telesno poškodbo in 502 osebi z lahko telesno poškodbo (<http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2013>).

Na območju Policijske postaje Bled je bilo v letu 2013 zabeleženih 44 prometnih nesreč, 11 s telesnimi poškodbami, z materialno škodo 33. V prometnih nesrečah so bile 4 osebe hudo in 7 lahko telesno poškodovane.

5.1 PROMETNE NESREČE IN POSLEDICE PROMETNIH NESREČ NA PP BLED

	2012	2013
Št. vseh nesreč	38	44
Št. nesreč s smrtnim izidom	1	0
Št. nesreč s telesnimi poškodbami	10	11
Št. nesreč z mater. škodo	27	33
Št. mrtvih	1	0
Št. hudo telesno poškodovanih	5	4
Št. lahko telesno poškodovanih	8	7

Tabela 1: Vrste prometnih nesreč
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

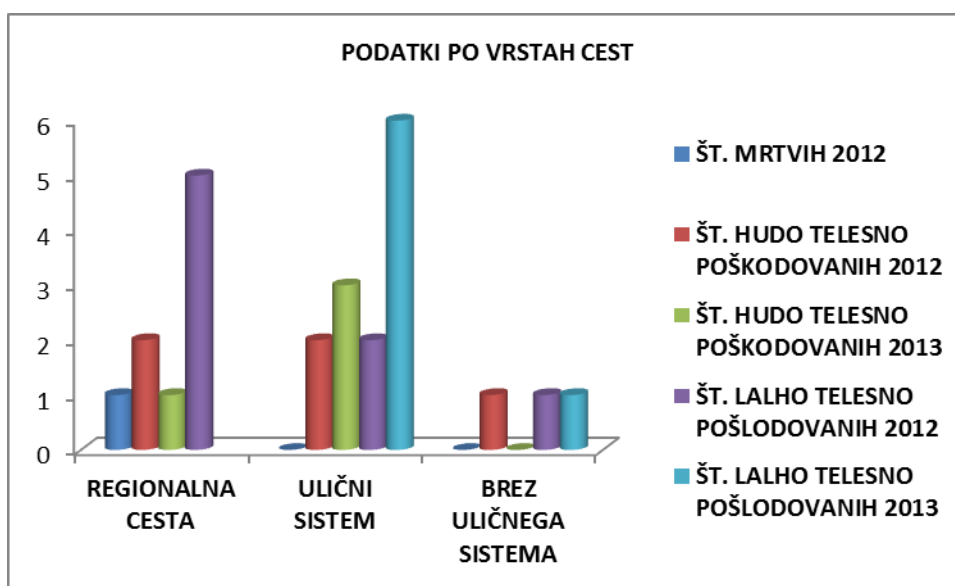

Slika 10: Prometne nesreče na Bledu
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

5.2 PROMETNE NESREČE NA PP BLED PO VRSTAH CEST

	Št. mrtvih	Št. hudo telesno poškodovanih		Št. lahko telesno poškodovanih	
	2012	2012	2013	2012	2013
Regionalna cesta	1	2	1	5	
Ulični sistem	0	2	3	2	6
Brez uličnega sistema	0	1	0	1	1

Tabela 2: Število poškodovanih po vrstah cest
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

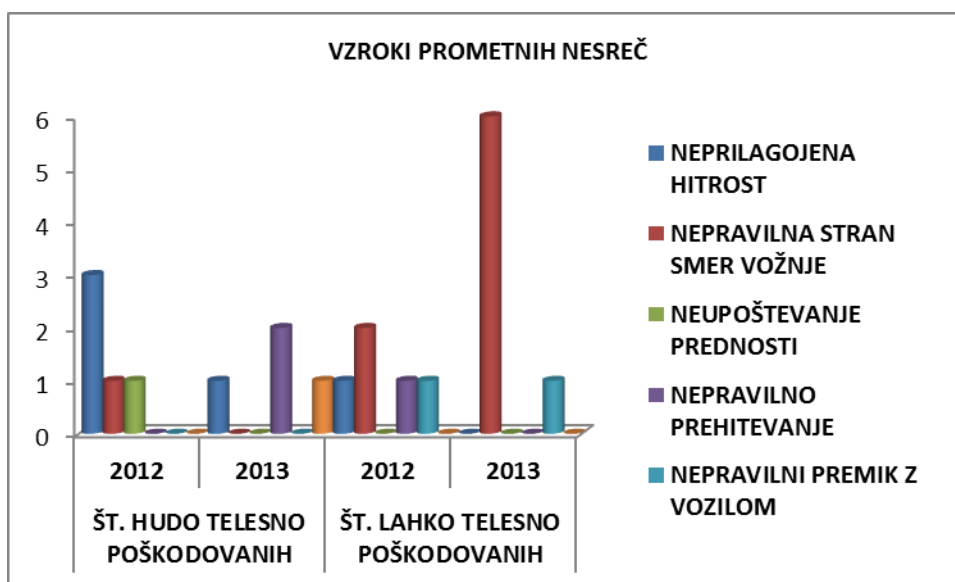

Slika 11: Prometne nesreče po vrstah cest
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

5.3 VZROKI PROMETNIH NESREČ NA PP BLED IN POSLEDICE PROMETNIH NESREČ

	Št. hudo telesno poškodovanih		Št. lahko telesno poškodovanih	
	2012	2013	2012	2013
Neprilagojena hitrost	3	1	1	0
Nepravilna stran, smer vožnje	1	0	2	6
Neupoštevanje prednosti	1	0	0	0
Nepravilno prehitevanje	0	2	1	0
Nepravilni premik z vozilom	0	0	1	1
Nepravilno ravnanje pešcev	0	1	0	0

Tabela 3: Vzroki prometnih nesreč
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

Slika 12: Vzroki prometnih nesreč
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

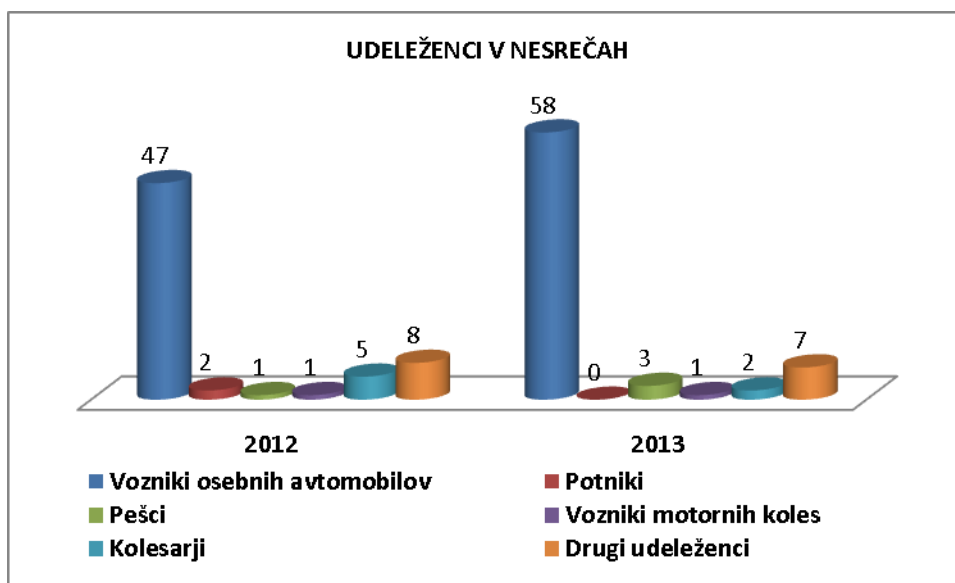
Na spletni strani Gorenjskega glasa preberemo, da vozniki največkrat prekoračijo hitrost na cestah v naselju za 10–20 km/h, le nekoliko manj je prekoračitev do 10 km/h, hujših prekrškov hitrosti je krepko manj. Po vseh občinah se je lani število prekrškov v primerjavi z letom prej občutno zmanjšalo za tretjino, letos statistika znova kaže povečanje števila prekrškov (<http://www.gorenjskiglas.si/article/20130826/C/130829881/1036/redarji-kot-mestna-policija->).

Z radarskimi meritvami želijo umiriti promet v naseljih. Vsaka občina se tega loteva na svoj način, s postavitvijo hitrostnih ovir, prometne signalizacije in merilnih tabel, meritve z radarjem pa so dodaten ukrep (<http://novice.najdi.si/predogled/novica/847eca6fd6fecf1ca1c1ed943d01068f/Primorske-si/Obala-Kras-in-Notranjska/Redarji-z-izposojenimi-radarji>).

5.4 PROMETNE NESREČE GLEDE NA VRSTO UDELEŽENCA V CESTNEM PROMETU

Udeleženci	2012	2013
Vozniki osebnih avtomobilov	47	58
Potniki	2	0
Pešci	1	3
Vozniki motornih koles	1	1
Kolesarji	5	2
Drugi udeleženci	8	7

Tabela 4: Udeleženci v prometnih nesrečah
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

Slika 13: Primerjava podatkov o udeležencih v prometnih nesrečah
(Vir: PP Bled, prirejeno iz besedila)

6 DELOVANJE OBČINSKEGA REDARSTVA BLED

1. 10. 2009 je bil ustanovljen skupni organ MIR-1 in je pričel z delovanjem tako v Občini Bled kot v Občini Bohinj. Sedež MIR-1 je na Občini Bled, Cesta svobode 13. Za začasnega v. d. je bil s strani obeh županov imenovan Boris Sodja, dosedanj vodja občinskega redarstva na Bledu.

V letu 2010 je MIR-1 deloval v polnem obsegu. Občina je imela prvič po dolгих letih zadovoljivo pokrito kadrovsko zasedbo na območju občinskega redarstva. Redno so bili zaposleni trije redarji za območje Bleda ter dva za območje Bohinja. V času turistične sezone je bil v Bohinju še en OR, vodja medobčinskega redarstva MIR-1 in pripravnica za prekrškovne postopke.

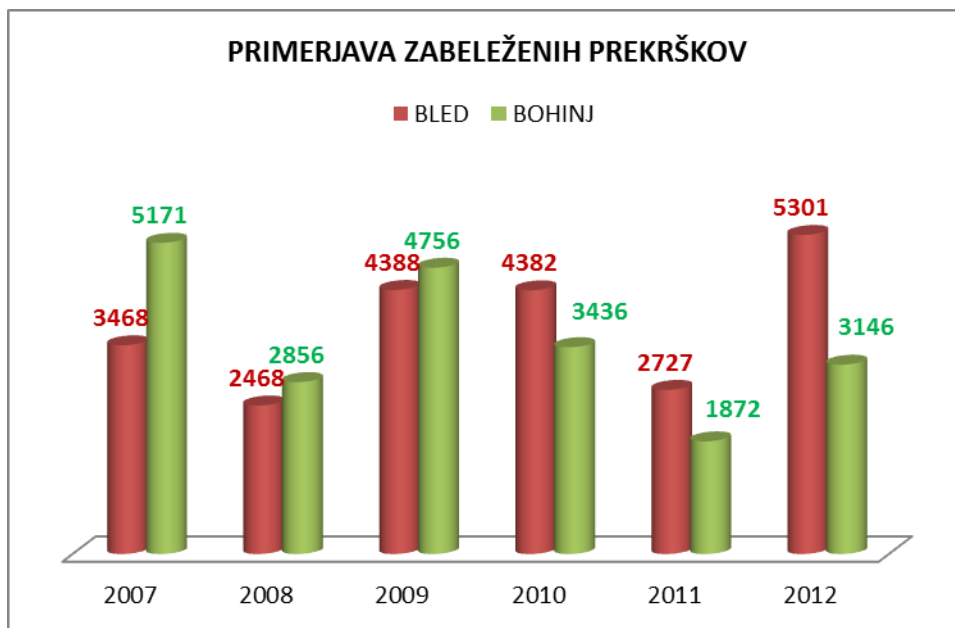
Večjih pritožb na delo občinskih redarjev ni bilo. Nanašale so se predvsem na nepoznavanje pristojnosti in pooblastil OR. Kršitelje je zelo začelo motiti, da jih sedaj lahko ustavi OR, ki osebno zazna kršitev predpisov iz ZVCP-1 v conah umirjenega prometa in v območju za pešce.

Naipogostejše naloge pri izvajanju občinskega redarstva Bled in Bohinj:

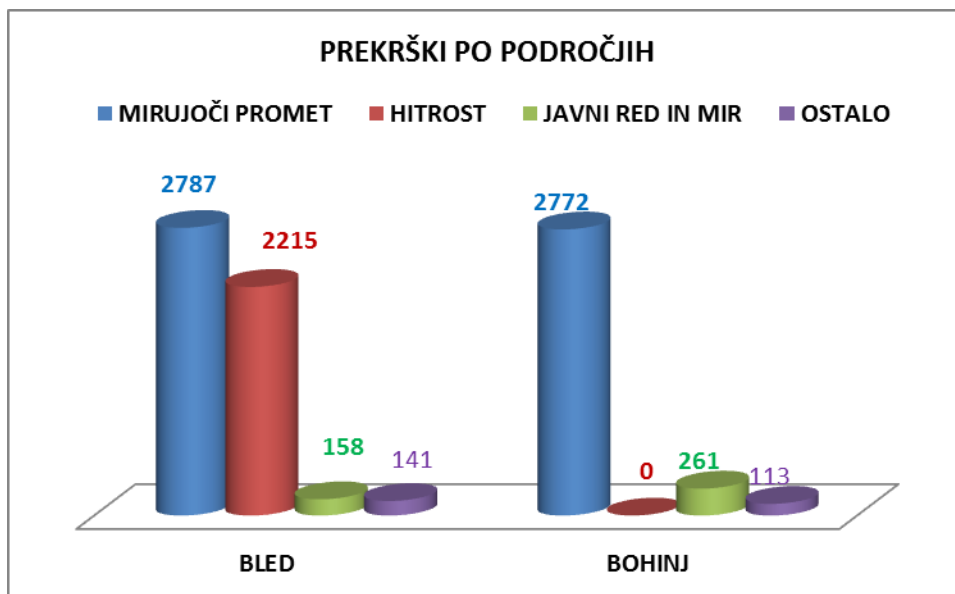
- dajanje informacij gostom na terenu,
- urejanje in nadzor prometa v skladu s 14. členom ZVCP-1,
- varstvo cest in okolja po 113. členu ZVCP-1,

- nadzor po občinskih odlokih,
- nadzor nad izvajalci prometnega režima in turističnega vlaka,
- vodenje postopkov po ZP-1,
- sodelovanje pri pripravi, izvedbi in pomoči pri večjih prireditvah na Bledu, vendar samo v skladu z ZVCP-1 (pristojnosti lokalne skupnosti),
- nadzor nad zapuščenimi vozili, vodenje postopkov (ugotavljanje lastnikov in odvoz),
- nadzor nad upoštevanjem zakona o varstvu javnega reda in miru,
- varovanje občinskega premoženja,
- skrb za službena vozila,
- skrb za javni WC, parkirni režim, nočno varovanje, tehnično varovanje, parkirne ure,
- dela in naloge za občinsko upravo (razvoz pošte, pridobivanje informacij s terena za posamezne oddelke,
- obveščanje odgovornih v občinski upravi na pomankljivosti na področjih, ki spadajo v pristojnosti občine,
- opozarjanje občanov na nepravilnosti in odprava teh.

Najbolj kritičen na Bledu je mirujoči promet, a se stanje počasi izboljšuje. Vozniki so vedno bolj disciplinirani, upoštevajo cestna pravila in uporabljajo parkirišča. Poudariti pa je treba, da sta Bled in Bohinj turistični destinaciji ter da je število parkirnih mest v visoki sezoni v lepem vremenu, ob večjih prireditvah ali ob organiziranju seminarjev občutno premajhno. V letu 2011 je bilo izdanih 3425 obvestil o prekršku in izrečenih 145 opozoril na mestu prekrška, v skladu z novim ZP-1, med 3425 kršitelji je bilo kar 950 tujcev. Občinsko redarstvo je v letu 2012 zabeležilo 8447 kršitev oziroma 83,49 % več kot 2011. Povečanje gre predvsem na račun dela z redarjem v občini Bled, saj je bilo 2215 prekrškov zaznanih z merilnikom hitrosti, ostalih 5559 pa neposredno s strani pooblaščenih uradnih oseb (Poročilo Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Bled in Bohinj – MIR-1 za leto 2010).

Slika 14: Primerjava prekrškov – Bled in Bohinj
(Vir: lasten, prirejeno iz besedila)

Slika 15: Prekrški po področjih
(Vir: lasten, prirejeno iz besedila)

OR pa so pri svojem delu izpostavljeni tudi fizičnim ter več verbalnim napadom, vse zadeve so bile prijavljene na PP Bled. Vsi kršitelji so bili obravnavani s strani PP Bled v prekrškovnih postopkih.

Redarji so opravljali nadzorno službo po naseljih Bohinjska Bela, Ribno, Koritno, Zasip, Kupljenik. Na območju občine Bohinj so opravljali redne nadzore v Bohinjski Bistrici, v vaseh spodnje in zgornje bohinjske doline ter na območju jezerske kotline, vključno s Savico in nižje ležečimi planinami, občasno pa tudi na Pokljuki, Uskovnici in Jelovici. Nadzor so opravljali po razporedu dela in po potrebi, ob klicih občanov. V letu 2011 je bilo na dežurno številko prejetih 195 klicev, več kot 70 % klicev se je nanašalo na nedelovanje parkirnih ur. Zanimiv je podatek, ki smo ga pridobili iz poročila medobčinskega inšpektorata za let 2010, v katerem zasledimo, da sta v letu 2010 župana občin Bled in Bohinj prepovedala opravljati meritve hitrosti zaradi pritiska občanov, čeprav je bil namen opravljanja meritev zgolj zmanjšati povprečne hitrosti znotraj naselij.

Zmanjšanje hitrosti v naselju za 1 km/h pomeni 2–7 % manj prometnih nezgod. V Sloveniji pa je znotraj naselij še vedno previsoka povprečna hitrost, saj znaša 56 km/h, omejitev v naseljih pa je 50 km/h.

Nadzor nad parkirišči in plačevanje parkirnine je stalna naloga redarjev. Problem so še vedno seminarji, ki se organizirajo na Bledu. Najbolj pereče območje je na Cankarjevi cesti ped hoteloma Kompas in Golf. Občina je v odloku uredila, da organizator lahko najame parkirišča in plača odškodnino za tisti dan.

Novi ZVJRM-1 je uredil področje nadzora na črnim kampiranjem in občina Bled je konec leta 2009 sprejela OPV, zato OR lahko nadzira kršitve. Pri nadzoru pomagajo tudi Ribiška družina Bled ter lastniki zemljišč, na katerih večinoma kampirajo tujci.

OR opravlja tudi nadzor nad črnimi odlagališči. V sodelovanju z občino Bled in Infrastrukturo Bled so sodelovali pri vseslovenski akciji Očistimo Slovenijo.

V okviru pristojnosti javnega reda in miru čez dan in v večernih urah skrbijo za varnost občanov in občinskega premoženja, kot so parki, obala jezera, Rikljev park, Grajsko kopališče. Izvaja se tudi nadzor nad okolico osnovne šole, vrtca, športnega parka itn. Vandalizem se pojavlja na komunalni infrastrukturi, problematični so predvsem brezdomci.

Redarji na Bledu pa nadzorujejo tudi nedovoljeno plakatiranje. Občina Bled je pristojna za postavitve oglasnih tabel po posameznih krajevnih skupnostih. Največ nedovoljenega plakatiranja je zaznati po manjših vaseh. Redarji sproti odstranjujejo nepravilno nameščene plakate.

Skrb redarjev pri vseh večjih prireditvah, ki se odvijajo na javnih površinah, je že v pripravi varnostnih načrtov ter nato pri sami izvedbi prireditev. Center Bleda je zaradi svoje specifične lege zelo problematičen, saj imamo okoli jezera dve državn

cesti, ki se ne smeta zapirati za daljši čas. OR mora v času poteka prireditve ščititi in zagovarjati interese občine in občanov, ne sme opravljati nalog za organizatorje.

V času turistične sezone redarji izvajajo povečano kontrolo okoli jezera, uporabo jezerske obale, parkiranja ter pretočnosti prometa.

Blejski občinski redarji pa sodelujejo tudi s Policijsko postajo Bled, naučili so se postopkov pri zaznavi prekrškov po JRM, ustavljanju pri nadzoru prometa itn.

Slika 16: Nova področja delovanja OR

(Vir: Odlok o spremembah odloka o varnosti v cestnem prometu v naseljih, januar 2009)

7 ZAKLJUČEK

Analiza prometne varnosti je pokazala, da obstajajo določene možnosti za izboljšave. V aktivno sodelovanje pri ozaveščanju o prometni varnosti bi morali pritegniti čim več vladnih pa tudi nevladnih institucij, pešcev in ostalih udeležencev v prometu. Opažamo, da se v tej smeri veliko dela, saj na temo varnosti v prometu izhajajo različne publikacije, prav tako pa obveščanje poteka na vseh področjih, torej v medijih, kot so televizija, radio, internet, časopisi, revije ter konkretni oglasi na panojih ob cestah. Vendar to še ni dovolj, saj podajanje informacij na tak način postane suhoparno in samoumevno, sčasoma jih nihče več ne opazi oziroma zazna. Potreben je inovativni pristop z ozaveščanjem. Lahko gre za interaktivni pristop, ki zahteva naše sodelovanje, motiviran tudi z nagradami in podobno. Komunikacija v tem primeru steče dvosmerno, ostane vseskozi aktivna in živa. Tudi otroke v osnovnih šolah je treba ozaveščati o varnosti v prometu. Predlagamo tudi uvedbo informativnih dni za šole na poligonu varne vožnje, kjer otroci dejansko na svoje oči vidijo, kaj pomeni »varna razdalja«, kako se lahko avto odziva na mokri cesti ali na pesku.

Udeležencev v prometu je vedno več, pri tem pa so vozila vedno hitrejša in trdnejša, medtem ko človeško telo ostaja enako ranljivo že stoletja. Vendar imamo ljudje na obeh straneh, v vozilih in kot pešci, pomembno prednost: to je zavest.

Štiri desetletja se na Bledu dogovarjajo za zgraditev južne in severne obvoznice, ki bi prometno varnost v kraju zelo izboljšali, večina prometa bi potekala po obvoznicah, ampak tukaj se ustavi. Problem predstavljajo finančna sredstva in nekateri občani, ki bi jim obvoznica spremenila življenje, saj bi potekala blizu njihovih domov.

LITERATURA IN VIRI

SPLETNE STRANI

- Kraljevina Jugoslavija – Kingdom of Yugoslavia 1918–1941*. Dosegljivo na naslovu <http://kokosar.com/ZZPI1918.html>. Dostopno 10. 9. 2014.
- Jeršin, R. (2008). *Naloge pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva včeraj danes, jutri*. Dosegljivo na naslovu <http://www.fvv.uni-mb.si/dv2008/zbornik/index.html#>. Dostopno 10. 9. 2014.
- Cerknica – miličnik, stare slike*. Dosegljivo na naslovu <http://stareslike.cerknica.org/2013/04/30/1972-cerknica-milicnika/>. Dostopno 10. 9. 2014.
- Mojaobčina.si – Bled*. Dosegljivo na naslovu <http://www.mojaobcina.si/bled/novice/nove-dovolilnice-za-parkiranje.html>. Dostopno 10. 9. 2014.
- Občina Bled*. Dosegljivo na naslovu http://obcina.bled.si/e_files/datoteke/dok1691.pdf. Dostopno 10. 9. 2014.
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed)*. Dosegljivo na naslovu <https://zakonodaja.com/zakon/zored>. Dostopno 25. 10. 2014)
- Direkcija RS za ceste, štetje 2013*. Dosegljivo na naslovu http://www.dc.gov.si/fileadmin/dc.gov.si/pageuploads/Promet/Objave_2014/Stetje2013_NOO.pdf. Dostopno 30. 10. 2014.
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed)*. Dosegljivo na naslovu <https://zakonodaja.com/zakon/zored/1-clen-vsebina-zakona> (dostopno 25.10.2014)
- Medobčinski inšpektorat in redarstvo, pristojnosti in pooblastila*. Dosegljivo na naslovu <http://www.mired.si/?m=pages&id=15>. Dostopno 5. 10. 2014.
- Postopki prekrškovnih organov*. Dosegljivo na naslovu <http://www.fds.si/studenti/ucni-nacrti/jp-ii-stopnja-ucni-nacr/120-2i-postopki-prekrškovnih-organov>. Dostopno 25. 10. 2014.
- Zajc, L. *Prometna varnost je povezana s širšim družbenim ozadjem*. Dosegljivo na naslovu <http://www.delo.si/zgodbe/ozadja/ljubo-zajc-prometna-varnost-je-povezana-s-sirsim-druzbenim-razvojem.html>. Dostopno 1. 11. 2014.
- Turistične informacije*. Dosegljivo na naslovu <http://www.sloveniaholidays.com/bled/turisticne-informacije/p>. Dostopno 10. 9. 2014.

KNJIGE, ČLANKI

- Baucon, P. (2004). Prezahtevna pooblastila. *Časopis za pravna vprašanja*, str. 11–12.
- Breznik, P. (2001). *Varni v cestnem prometu*. Ljubljana: Primotehna.
- Čelik, P. (2005). *Orožništvo na Kranjskem (1850–1918)*. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

- Klasinc, Š. A. (2002). Ljubljanska policija v drugi polovici 18. stoletja. *Kronika* 50(3), str. 291–300
- Kušar J. (2007). Še o Zakonu o občinskem redarstvu. *Časopis za pravna vprašanja*, str. 22.
- Lavtar, R. Kečanović, B. (2007) *Zakon o občinskem redarstvu (ZORed) s komentarjem*. Ljubljana: GV Založba.
- Pintarič, I. (2009). *Občinski redarji in njihovo zadovoljstvo pri delu*. Diplomsko delo, Maribor: Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Zajc, L. (2010). *Varnost cestnega prometa kot sistemska prvina*. V: 10. slovenski kongres o cestah in prometu, Portorož.
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). *Uradni list RS*, št. 139/2006.
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM). *Uradni list RS*, št. 70/2006.
- Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP). *Uradni list RS*, št. 56/2008.
- Zakon o prekrških (ZP-1). *Uradni list RS*, št. 29/2011.
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). *Uradni list RS*, št. 94/2007.
- Žaberl, M. (2007). Občinski redar in uporaba sile. *Časopis za pravna vprašanja*, 1.